

Deel 5

Op maandag 7 september 1998 startte aannemersbedrijf Huurman uit Delft met de bouwkundige restauratie van De Timmerwerf. Die eerste week werd gebruikt om het hele pand aan de buitenzijde in de steigers te zetten en deels met zeilen af te dekken. Op zaterdag 12 september was het Open Monumentendag met schitterend najaarsweer. Voor belangstellenden hadden we de werkplaats die zaterdag voor het eerst open gesteld, ondanks dat het gebouw niet erg toegangsvriendelijk was vanwege de steigers. Het was een geslaagde dag. Maar op zondag 13 september begon het te regenen en dat hield meer dan 24 uur aan. We weten allemaal hoe de meeste mensen op maandagmorgen 14 september wakker werden. Het halve dorp onder water en in De Timmerwerf stond toen ook 40 cm water.

Koene was in die periode nog actief werkzaam in de werkplaats en toen hij maandagmorgen de deur van de werkplaats open deed, zag hij geen water maar gewoon zaagsel op de vloer. Hij dacht in eerste instantie dat het wel meeviel omdat er normaal ook zaagsel op de vloer lag. Alleen dreef het nu 40 cm hoger. Ons geluk was dat er nog geen bouwkundige werkzaamheden waren uitgevoerd en daardoor viel de schade gelukkig mee. Maar als dit een paar maanden later gebeurd zou zijn, dan waren we wel op slopershoogte geweest.

In diezelfde periode kregen we in de werkplaats onverwacht bezoek van Ko Verkade. Hij stelde zich voor, woonde in De Lier en wilde ons als vrijwilliger graag helpen bij de inrichting van het museum zodra de restauratie klaar was. Ko vertelde dat hij zijn hele leven bij de Marine had gediend, op vele schepen had gevaren en bijna de hele wereld had gezien. Omdat hij veel dienstjaren had, mocht hij ook vroeg met pensioen. Enkele jaren was hij vrijwilliger geweest in Scheveningen bij het restaureren en onderhouden van de mijnenveger Mercurus. Maar er was asbest gevonden in het schip en niemand mocht meer naar binnen voordat de sanering achter de rug was. Hij zocht nu een vrijwilligersproject in de buurt.

Zo is Ko begin 1999 begonnen met allerlei klussen die hij in de werkplaats uitvoerde. Op het achterterrein stond nog een oude handkar waarvan een wagenwiel in slechte staat was. Ko stelde voor om zelf een nieuwe naaf te maken en die met een lepelboor op de juiste maat uit te boren. Hij kon smakelijk vertellen over de tijd dat hij als leerling wagenmaker bij Piet van Beurden aan de slag ging. Zijn carrosseriewerkplaats stond toen aan het begin van de Hoofdstraat en veel later heeft pastoor Gall daar nog jaren gewoond. Ko had dus ervaring en het lukte hem inderdaad om het wiel met de naaf te restaureren.

Ko was altijd machinist geweest en had het na een lange maritieme carrière geschopt tot oppermachinist, de hoogste onderofficiersrang. Daar was hij trots op en aan zijn meer dan stevige stemgeluid was ook goed te merken dat hij gewend was om leiding te geven aan zijn ondergeschikten. Maar hij had op de schepen ook veel ervaring opgedaan om problemen op te lossen en je niet snel uit het veld te laten slaan. Ko zat niet gauw met z'n handen in het haar en hij had overal wel een creatieve oplossing voor.

Tot aan de opening in 2000 heeft hij ontzettend veel werkzaamheden uitgevoerd en daar is het bestuur hem altijd enorm dankbaar voor geweest. Na de opening ontstond het klusteam op vrijdagmorgen onder leiding van Anton van der Sande en Ko werd ook een vast lid van het klusteam. De taak van Anton was om De Timmerwerf te openen en te zorgen dat de koffie om 9.00 uur klaar stond. Maar als hij om 8.50 uur bij De Timmerwerf aankwam, stond Ko met een sigaret in zijn mond al achter het raam van de werkplaats te wachten waar Anton bleef. Hij had ook al koffie gezet.

De andere week kwam Anton al om 8.45 uur aan, maar hetzelfde beeld: Ko had alles al geopend en de koffie stond klaar. Dat liet Anton niet op zich zitten en de volgende keer kwam hij al om 8.30 uur bij de werkplaats aan, in de volle overtuiging Ko deze keer te vroeg af te zijn. Tot zijn grote schrik ziet

hij Ko op dat vroege uur al achter het raam van de werkplaats staan en de geur van koffie hing er ook al. Anton verzuchtte toen: 'Ik geef het op, want dat ga ik nooit van Ko winnen'. En zo is het jaren gegaan dat Ko als een soort kwartiermeester de werkplaats opende en er voor zorgde dat het klusteam op tijd koffie had.

Ko was een man van orde, regelmaat en discipline, eigenschappen die hem tijdens zijn periode bij de marine heel goed van pas waren gekomen. Hij was geboren in een van de huisjes in het Kloosterslop, het smalle straatje tussen Dikkenberg en voorheen de schilderswinkel van Ridder. Ik kan me herinneren dat het gesprek tijdens een van de vele koffiemomenten ging over de vernielzucht van de jeugd op dat moment. Sommigen vonden het toen leuk om cilinders van deursloten aan de buitenzijde in te spuiten met siliconekit. Zodra de kit was uitgehard kon je er nooit meer een sleutel in krijgen en moest het hele slot vervangen worden. Ko kon daar helemaal niet tegen en zou dat tuig graag de nek om willen draaien.

Hij vertelde: 'Toen wij vroeger jong waren, haalden we alleen kattenkwaad uit en vernielen was er echt niet bij'. Ik vroeg hem wat hij met kattenkwaad bedoelde en hij had wel een paar voorbeelden. 'Wij woonden in het Kloosterslop vlakbij de boerderij van buurman Ruigrok. Aan de achterkant van de boerderij stond de hooiwagen en toen hebben we op een avond met een grote groep jongelui die hooiwagen helemaal uit elkaar gehaald. Langs het Perron was de kolenoverslag van Boekestijn met een grote opslagloods. Met z'n allen hebben we in de schemer die hooiwagen bovenop de kolenloods weer in elkaar gezet. De andere morgen ziet Tinus Ruigrok vol afgrijzen zijn hooiwagen als een soort trofee hoog op de loods van Boekestijn staan. Hij wist gelijk welke rotjongens daar verantwoordelijk voor waren en binnen vijf minuten stond hij bij m'n vader op de stoep en kregen wij ongelooflijk op ons sodemieter'. Ko moest er nog smakelijk om lachen en ze hadden niets vernield.

Hij wist nog een voorbeeld te vertellen van zogenaamd onschuldig kattenkwaad. 'Wij hadden als jongelui een grote hekel aan de chagrijnige dienstmeid die bij boer Ruigrok werkte. We bedachten een plannetje om haar eens goed te laten schrikken. Op het erf stonden de melkbussen altijd in een rek opgeslagen en toen de boer zelf een keer niet thuis was vulden we een van de melkbussen tot aan de rand met dunne gier uit de mestput. We tilden die melkbus met 40 liter gier naar de voorgevel en zetten de bus schuin tegen de voordeur aan. Het deksel deden we er niet op. Daarna trokken we aan de bel en wachtten we op de dienstmeid die altijd open deed. Toen zij de deur naar binnen openzwaaide om te zien wie er had gebeld, kieperde de melkbus om en liep de dunne gier langs haar voeten tot achter in de gang toe'. Ko had er nog steeds lol om omdat de dienstmeid de hele dag bezig was om de gang schoon te maken. Tussen de jongelui en de dienstmeid was het nooit meer goed gekomen.

'Nou, als ik moet kiezen tussen dat kattenkwaad van jou of een slot met siliconekit, dan kies ik voor het laatste'.

Jan den Hoed